

Kunnanhallitus

01.11.2021

Aika 01.11.2021 klo 16:00 - 19:52**Paikka** Kunnanhallituksen kokoushuone**Käsitellyt asiat**

§	Otsikko	Sivu
302	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	699
303	Pöytäkirjan tarkastajien valinta	700
304	Mäntsälän osavuosikatsaus 3 / 2021	701
305	Veroprosenttien määrittäminen vuodelle 2022	704
306	Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon	706
307	Valtuustoaloite: Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin	710
308	Valtuustoaloite: Mäntsälä-lisän palauttaminen	715
309	Valtuustoaloite lumitykin hankkimiseksi Mäntsälän kunnalle	720
310	Valtuustoaloite kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi voimassa olevan kuntastrategian mukaan	722
311	Valtuustoaloite Hirvitalon keittiön jatkuvuudesta	725
312	Lautakuntien pöytäkirjat	727
313	Ilmoitusasiat	728

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Havula Tapio Lampi Satu Hallikainen Heli Kokko Eero Leino Timo Manninen Katri Särkijärvi Tuuli Toivonen Tero Warras-Stjernvall Annika	Kh:n puheenjohtaja Kh:n I varapj jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen	Läsnä § 304-313 Läsnä § 304-313
Muut	Keto-Huovinen Pihla Laine Tytti Allonen Ilkka Laurila Hannu Siikaluoma Esa Ahvo Timo Korhonen Tiina Mäkinen Janne Samola Riitta	Kv:n puheenjohtaja Kv:n I varapj Kv:n II varapj esittelijä pöytäkirjanpitäjä sivistysjohtaja vt.varhaiskasvatuspäällikkö opetuspäällikkö talousjohtaja	Läsnä § 302-306, 308-313, klo 16.00-18.47, 19.32-19.52 Asiantuntijana § 306-308 Asiantuntijana § 308 Asiantuntijana § 306-307 Asiantuntijana § 304-305
Poissa	Pirkola Suvi	Kh:n II varapj	

AllekirjoituksetTapio Havula
puheenjohtajaEsa Siikaluoma
pöytäkirjanpitäjä**Käsitellyt asiat**

302 - 313 §

Pöytäkirjan tarkastus

Katri Manninen

Tero Toivonen

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Yleinen tietoverkko 4.11.2021

Kunnanhallitus

§ 302

01.11.2021

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 302

Päätösesitys: Todetaan kokous laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus

§ 303

01.11.2021

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 303

Päätösesitys: Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Katri Manninen ja Tero Toivonen.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Mäntsälän osavuositarkastus 3 / 2021

74/02.02.00/2020

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 304

Talouden toteutuminen 1.1.-30.9.2021 ja tilinpäätösennuste

Alkuvuoden 2021 koronarajoitustoimien jälkeen kesällä koettiin vahvaa kasvua taloudessa. BKT:n odotetaan kasvavan tänä vuonna 3,3 prosenttia. Vaikka pandemiatilanne heikentyisi loppuvuonna 2021, sen ei oleteta hidastavan talouden toipumista. Vuonna 2020 BKT laski 2,9 prosenttia.

Mäntsälän kunnan syyskuun ulkoisten toimintatuottojen toteutuma on 72 prosenttia ja ulkoisten toimintakulujen toteutuma on 74 prosenttia talousarviosta. Toimintakate on 74 prosenttia talousarviosta. Tilikauden tulos syyskuun lopun tilanteessa on 2,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kunnan tilinpäätösennuste on kuitenkin 2,3 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Toimintatuottojen ennustetaan olevan muutetun talousarvion mukaiset, mutta toimintakulut kasvavat 3 miljoonaa euroa muutetusta talousarviosta. Suurin syy ylitykseen on Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän (myöh. Keusote) arvioitu talousarvioylitys, josta ei tehdä talousarvio-muutosesitystä ennen kuin muutosesitys tulee Keusotesta. Keusoten elokuun toteutumatiетоjen mukaan koronakustannusten vaikutus on noin 4 miljoonaa euroa ja Keusoten oman toiminnan ylitys on 1,6 miljoonaa euroa. Koronakustannuksiin on arvioitu saatavan 3 miljoonaa euroa tukea, jolloin koko Keusoten ylitys olisi 2,6 miljoonaa euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue ja hallintopalvelualue on arvioinut pysyvän muutetussa talousarviossa.

Tekninen ja elinvoimapalvelualueelle siirtynyt työmarkkinatuen kuntaosuus tulee ylittymään talousarviossa asetetun määrärahan n. 300 000 eurolla, samoin kuntatekniikan alla olevien pilaantuneiden maa-alueiden puhdistaminen ylittää talousarvion arviolta 250 000 eurolla. Myös runsasluminen alkuvuosi vaikutti kuntatekniikan menoihin. Toimitilapalveluissa arvioidaan säästettävän talousarvioon alun perin arvioiduissa menoissa, jolloin koko palvelualueen kokonaisuus ylittyy ennusteen mukaan n. 436 000 eurolla.

Päivitetyn verotuloennusteen mukaisesti kunnan verotulot vuonna 2021 ovat 94 milj. euroa. Ennuste ylittää muutetun verotuloennusteen 0,9 milj. euroa.

Valtionosuuksiin kohdistuu muutoksia kahden eri päätöksen myötä. Päätöksessä VN/27140/2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta oikaistaan koronavirustestien tilaston oikaisun johdosta -10 068 euroa. Päätöksellä VN/1990/2020-OKM-13 oikaistaan opetus- ja kulttuuritointa varten myönnettyä valtionosuutta +27 350 euroa.

Osavuositarkastuksen yhteydessä tehtävät talousarviomuutokset

Käyttötalousosa**Tekninen ja elinvoimapalvelualue, muutokset:**

- Koskenrannan päiväkodin Amandan purku-urakkaan kilpailutettu (190 000 euroa) ja hinta jäi 120 000 euroa edullisemmaksi. Toimitilapalveluiden toimintamenoihin esitetään vähennystä tämän verran.
- Katujen talvihoidon määrärahaylitys lumisen talven vuoksi, palvelun ostoihin varattu rakentamiseen/kunnossapitoon ja kuljetuspalveluihin yhteensä 110 000 euroa. Tämä ylittyy 100 000 euroa. Kuntatekniikan toimintamenoihin esitetään tämän suuruista lisäystä.
- Pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen menee 256 000 euroa arvioitua enemmän menoja. Tämän osalta esitetään talousarviomuutoksena lisäys 256 000 euroa kuntatekniikan tulosalueen toimintamenoihin.
- Toimitilapalvelujen toteutuma syyskuun loppuun mennessä on merkittävästi pienempi kuin on arvioitu. Määrärahavähennys 100 000 euroa toimitilapalvelujen toimintakuluista (henkilöstökuluja)
- Työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut merkittävästi tilikauden aikana. Määrärahalisäys 300 000 euroa työllistäminen, työmarkkinatuen kuntaosuuden kulujen lisäys
- Muutokset lisäävät toimintamenoja yhteensä 436 000 euroa

Tuloslaskelmaosa

- Verotulot, tulojen lisäys 945 000 euroa.
- Valtionosuudet, tulojen lisäys 17 282 euroa.

Investointiosa

- Investoinnit maa-alueiden hankinta, lisäys määrärahoihin 100 000 €
- Terveyskeskuksen sisäilmakorjauksiin on varattu tälle vuodelle määrärahaa 50 000 euroa, josta siirretään Myllymäen koulun sisäilmakorjauksiin 40 000 euroa
- Kunnantalon vesikaton korjausurakka (150 000 euroa) toteutuu 65 000 euroa halvemmalla
- Keskuskeittiön patteriverkoston tasapainotus ja lämmönvaihtimen uusinta (60 000 euroa) toteutuu 20 000 euroa edullisemmin.
- Led-valaistuksen uusinnan budjetti ylittyy 90 000 eurolla, määrärahaa siirretään energiansäästötoimenpiteistä tämän verran.

Teknisen irtain omaisuus:

- Piha-alueiden ulkoleikkivälineisiin on varattu vuosittain irtaimistoon 50 000 euroa sekä päiväkotien ja koulujen kiintokalusteisiin on varattu vuosittain määrärahaa 30 000 euroa, hankinnat toteutettu käyttötaloudessa, koska yksittäisen hankinnan hankintahinta jäänyt alle 10 000 euroa

Investointimenojen talousarviomuutosesitysten johdosta investointimenot vähenevät yhteensä 65 000 euroa.

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus

Pöytäkirjan tarkastajat:

1. Merkitsee osavuositarkastuksen 3/2021 tiedoksi ja esittää sen edelleen valtuustolle.
2. Esittää valtuuston hyväksyttäväksi esittelytekstin mukaiset määrärahamuutokset vuoden 2021 talousarvion käyttötalouteen, tuloslaskelmaosaan sekä investointeihin.

Käsittely: Talousjohtaja Riitta Samolaa kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Osavuositarkastus 3/2021

- Merkittiin, että Annika Warras-Stjernvall saapui kokoukseen tämän pykälän aikaa klo 16.10
- Merkittiin, että Satu Lampi saapui kokoukseen tämän pykälän aikana klo 16.13

Veroprosenttien määrääminen vuodelle 2022

259/02.02.00/2021

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 305

Veromenettelystä annetun lain (1558/195) 91a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus Verohallitukselle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista ja muiden verojen perusteista.

Kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit tulee määrätä sadasosan tarkkuudella. Verotusmenettelylain 91 a §:n 1 momentin mukaan tuloveroprosentti tulee ilmoittaa neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Kunnallisveroprosenttia sekä kiinteistöveroprosentteja korotettiin vuoden 2021 alussa. Kunnan vuoden 2022 talousarvioehdotus on valmisteltu nykyisten verotuloprosenttien pohjalta.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksen vuoden 2022 tilikauden alijäämä asettuu kunnanvaltuuston päättämään raamiin ja se on 775 000 euroa. Suunnitelmakausien aikana toteutuu sote-uudistus, jolloin kunnan verotulot leikkaantuvat vuodesta 2023 alkaen yli 12 prosenttiyksikköä. Nykyiset veroprosentit jäädytetään tälle tasolle vuoden 2023 loppuun saakka, jolloin nyt tehtävät veropäätökset tulevat olemaan voimassa vuoden 2023 loppuun saakka.

Kunnan pitkän aikavälin talousennuste on hyvin epävarma ja tulee tarkentumaan nykyisestä merkittävästi vuoden 2022 aikana, kun soteuudistuksen vaikutukset kunnan talouteen selkiytyvät.

Verotulojen tuotto kunnanjohtajan talousarvioehdotuksessa 2022:

VEROVUOSI / TILIVUOSI	TP 2020	mTA 2021	Kj TAE2022
Kunnallisveroprosentti	20,50 %	21,00 %	21,00 %
Kunnallisvero	77 048	78 990	83 738
Yhteisövero	4 350	5 628	4 461
Kiinteistövero	6 503	8 449	8 152
Verotulot yhteensä	87 900	93 067	96 351

Kiinteistöverolajien lain sallima vaihteluväli ja kiinteistöveroprosentit kunnanjohtajan talousarvioehdotuksessa 2022:

KIINTEISTÖVEROLAJI	TP 2020	mTA 2021	Kj TAE2022
--------------------	---------	-------------	---------------

Yleisen kiint.v-% alaiset

Verotusarvot	313 109	337 961	337 961
<i>Vero % (0,93-2,00)</i>	1,30 %	1,40 %	1,40 %

Vak. asuinrakennukset

Verotusarvot	470 059	468 161	468 161
<i>Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)</i>	0,60 %	0,70 %	0,70 %

Muut asuinrakennukset

Verotusarvot	14 451	14 289	14 289
<i>Vero % (0,93-1,80)</i>	1,20 %	1,30 %	1,30 %

Yleishyödylliset yhteisöt

Verotusarvot	1 899	1 823	1 823
<i>Vero %</i>	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Rakentamaton rakenn.paikka

Verotusarvot	3 125	3 328	3 328
<i>Vero % (2,00-6,00)</i>	4,30 %	4,40 %	4,40 %

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Mäntsälälle vuoden 2022 veroprosenteiksi vahvistetaan

- kunnallisvero 21,00 %
- yleinen kiinteistövero 1,40 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,70 %
- muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,30 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 4,40 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %

Käsittely: Talousjohtaja Riitta Samolaa kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021

Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon

70/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 08.02.2021 § 10

Kokoomuksen valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 8.2.2021:

"Valtuustoaloite: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon.

Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt ja siihen on monia syitä. Yhtenä lasten ja nuorten pahoinvoinnin syynä on koulukiusaaminen. Kiusaaminen on sitkeä ja vakava ongelma, joka pesii edelleenkin yhteiskunnassamme ja myös omassa kunnassamme sekä koulu yhteisöissä. Meidän onkin tehtävä lannistumattomasti työtä kiusaamista vastaan, sillä pahimmillaan kiusaaminen voi jättää jälkeensä koko elämän mittaisia, syviä vaurioita. On myös muistettava, että kiusaaminen ei jätä jälkeä vain uhriin vaan myös kiusaajaan.

Kiusaaminen muuttaa ilmiönä jatkuvasti muotoaan ja kehittyä, ja silloin myös kiusaamisen ehkäisy ja kiusaamistilanteiden hoitamisen on kehityttävä. Kouluissa on omat ohjeensa ja toimintatapansa kiusaamistilanteiden hoitamiseen. Mäntsälässä nämä käytännöt eivät ole yhtenäisiä. Se tarkoittaa sitä, että yhdessä koulussa käytännöt toimivat, toisessa eivät. Tässä piilee myös merkittävä yhdenvertaisuusongelma.

Tarkoituksenmukaista on alkaa puhumaan kouluissa tapahtuneista lainvastaisista teoista, jotka täyttävät rikoksen tunnusmerkistön kiusaamisen sijaan, koska se ei kerro teon vakavuudesta mitään. Sen alle voi mennä teot toisen oppilaan lyijykynän katkaisemisesta törkeään pahoinpitelyyn. Asioista on puhuttava niiden oikeilla nimillä. Tekoihin on puututtava ja reagoitava viipymättä sekä tehdyt toimenpiteet dokumentoitava.

Kiusaamiskäytäntöjen hoitamiseen pitää kunnassamme olla selvät toimintamallit ja myös selvä, vastuullinen taho, joka vastaa toiminnasta ja sen aktiivisesta kehittämisestä. Kiusaamistilanteiden hoitamiseen pitää ottaa paremmin mukaan eri yhteistyötahoja. Kuntaorganisaatiossakin on toimintoja ja toimijoita, joita voidaan käyttää menestyksellä kiusaamistilanteiden hoitamiseen, mutta niitä ei hyödynnetä. Sovittelutoimi on hyvä esimerkki toiminnoista, joita ei kiusaamistapausten hoidossa käytetä riittävän tehokkaasti hyväksi.

Aloite on kustannusneutraali. Sen toteuttaminen ei vaadi uusien toimijoiden tai resurssien palkkausta eikä lisäystä. Suunnittelutyö voidaan tehdä moniammatillisesti eri toimijoiden kanssa yhteistyössä. Käytännössä mitään uutta ei tarvitse keksiä, sillä hyviä, toimivia käyttöjä ja

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021

malleja on jo olemassa, on vain rakennettava toimiva kokonaisuus. Loistava esimerkki tällaisesta selkeästä toimintamallista löytyy Etelä-Karjalasta. Käytäntöjen jalkauttaminen kouluihin voidaan toteuttaa työpaikkakoulutusten yhteydessä.

Mäntsälän on tehtävä tarvittavat toimenpiteet, jotta kunnassamme koulu on jokaiselle lapselle turvallinen paikka ja Mäntsälä on paras paikka lapselle. Meillä on täydet mahdollisuudet tuo tavoite saavuttaa, jos vain teemme tarvittavat ja oikeat toimenpiteet. Meillä on mahdollisuus nousta tätä kautta kunnaksi, jossa kiusaamista vastaan tehdään nykyistä vielä aktiivisemmin ja tehokkaammin töitä. Se olisi puolestaan varsin väkevä veto- ja pitovoimatekijä.

1. Kokoomuksen valtuustoryhmä ja me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Mäntsälän kunta yhtenäistää kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitamiseen liittyvät toimintamallit ja käytännöt.

2. Esitämme myös, että Mäntsälän kunta nimittää vastuullisen tahon, jonka tehtävänä on aktiivisesti kehittää kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimintatapoja, ja joka valvoo toimintaa sekä suunnitelmien ja käytäntöjen toteuttamista Mäntsälän kouluissa.

Mäntsälässä 8.2.2021

Kokoomuksen valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 22.02.2021 § 33

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sivistyslautakunta 12.10.2021 § 36

Perusopetuslain 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetussuunnitelman perusteiden (2014, 79) mukaan siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Koulussa tapahtuvaa kiusaamista luonnehtii usein se, että kiusaaminen ei

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021

ole tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden välistä nahistelua vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön. Yksittäinen riita tai konflikti ei ole kiusaamista. Kiusaajalla tai kiusaajilla on enemmän valtaa. Kiusaaja on usein kiusaamisen kohdetta vanhempi, vahvempi, isompi tai ulospäin suuntautuneempi. Mll:n mukaan kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista, ilkeitä puheita – mitä tahansa sellaista, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. (www.mll.fi)

Kiusaaminen käsitteenä on epämääräinen ja vähättelevä. Kiusaamista ei ole laissa määritelty. Joskus kiusaaminen on rikos ja siitä pitää tehdä rikosilmoitus poliisille. Kiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä voivat olla pahoinpitely, kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen tai laiton uhkaus.
(<https://poliisi.fi/koulukiusaaminen-voi-olla-rikos>)

Lapsen ja nuoren kasvuun, sosiaaliin suhteisiin ja niiden ylläpitämiseen kuuluu haasteita. Ne ovat myös taitoja, joita tulee harjoitella. Tätä tehtävää on määritelty kouluille opetussuunnitelmien kautta. Lapsen ja nuoren tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, terveellisen ja turvallisen kasvuympäristön tukemista ja sosiaalisten taitojen kehittymisen tukemista tapahtuu lisäksi kodeissa, harrastuksissa ja muussa vapaa-ajalla. Meidän jokaisen tulee nähdä oma roolimme lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa. Me kaikki tarvitsemme siinä työssä tukea ja yhteistyötä.

Opetuspalveluiden tavoitteena (Kunnanvaltuusto 16.11.2020 § 80) on kehittää koulukohtaisia, hyvinvointia ja kiusaamisen vastaista toimintaa edistäviä menetelmiä yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Kaikille kouluille yhteisen toimenpideohjelman tavoitteena on yhtenäistää kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemisen ja siihen puuttumisen työtä ja vaikuttavuutta. Toimenpideohjelman tavoitteena on lisäksi tukea käytössä olevien toimintatapojen ja sidosryhmäyhteistyön kehittämistyötä.

(Valmistelija / lisätietoja: opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti [janne.makinen\(@\)mantsala.fi](mailto:janne.makinen(@)mantsala.fi) / vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti [tiina.j.korhonen\(@\)mantsala.fi](mailto:tiina.j.korhonen(@)mantsala.fi) / vt.vapaa-aikapäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti [vuokko.leirimaa\(@\)mantsala.fi](mailto:vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi))

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä esittelytekstin mukaisen selvityksen aloitteen johdosta ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen 8.2.2021 §10 tulleen käsitellyksi.

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä aloitteen vastauksen yhteydessä

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 10	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 33	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 36	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 306	01.11.2021

valmistellun toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Liite 1. Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 306

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan 12.10.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen: Kouluille yhtenäiset toimintamallit kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely: Sivistysjohtaja Timo Ahvoa ja opetuspäällikkö Janne Mäkistä kuultiin asiantuntijoina pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi 2021

- Merkittiin, että Pihla Keto-Huovinen poistui kokouksesta tämän pykälän aikana klo 18.47

Kunnanvaltuusto	§ 12	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 35	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 40	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 307	01.11.2021

Valtuustoaloite: Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin

72/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 08.02.2021 § 12

Vasemmistoliitto ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 8.2.2021:

"Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin

Koululaisten aamut ovat kiireisiä, osa joutuu heräämään koulukyytien takia hyvin aikaiseen ja osalla älylaitteet vievät huomion aamupalasta, ja vanhemmat eivät aina ole paikalla valvomassa, että aamiainen syödään. Monella vanhemmalla on huoli siitä syövätkö lapset aamupalan ennen kouluun lähtöä. Tämä huoli ei ole aiheeton, sillä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn mukaan peruskouluikäisistä huomattava osa ei syö aamupalaa joka arkiamu. 4. ja 5. luokkalaisista luku on 26 prosenttia, ja 8. ja 9. luokkalaisten osalta jopa 41,4 prosenttia.

Kaikissa kodeissa ei ole samanlaisia edellytyksiä huolehtia ravitsevasta aamiaisesta. Sosiaalibarometri 2020 on osoittanut koronakriisin näkyneen kunnissa toimeentulon ongelmina. 73 prosenttia sosiaalityöntekijöistä katsoo, että kriisi on lisännyt muun muassa ruoka-avun tarvetta, mikä on vääjäämättömästi vaikuttanut myös koululaisiin.

Tutkimukset ovat osoittaneet linkin terveellisen aamupalan ja koulumenestyksen välillä. Niissä kunnissa, joissa koulut ovat tarjonneet ilmaisen aamupalan, ovat tulokset olleet positiivisia. Esimerkiksi Lahdessa on syksystä 2019 asti tarjottu viikoittainen aamupala neljässä koulussa, jotka on valittu kokeiluun sosioekonomisin perustein. Aamiainen on auttanut paitsi jaksamaan koulutyössä, myös mahdollistanut aikuisten kiireettömän kohtaamisen ja kartoittamaan koululaisten elämään mahdollisesti liittyviä haasteita. Kokeiluista saadun palautteen perusteella yhteisöllinen koulupäivän aloitus on rauhoittanut oppilaita ja antanut koulutyöhön hyvän lähtökohdan.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kunta tarjoaa jatkossa perusopetuksen oppilaille maksuttoman aamupalan kouluissa. Toimella pystymme tasaamaan oppilaiden välisiä sosioekonomisia eroja sekä rauhoittamaan koulupäiviä. Esitämme myös, että maksuttoman aamupalan tarjoamisen vaikutuksia oppilaiden jaksamiseen ja hyvinvointiin seurataan.

Vasemmistoliitto
Emilia Kankaanpää"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 12	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 35	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 40	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 307	01.11.2021

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 22.02.2021 § 35

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sivistyslautakunta 12.10.2021 § 40

Valtuustoaloitteen mukaista aamupalan tarjoilua koskevaa valmistelua on tarkasteltu kustannusten, koulukuljetusten, perusopetuslain ja Opetushallituksen ohjeistuksen kautta. Lisäksi esille tuodaan joitakin yksittäisiä huomioita.

Aamupalakustannus

- Vuoden 2021 suoritehinnan mukaisesti kouluittain ja yhteensä/lukuvuosi (tiedonanto Palvelupääällikkö, Ateria- ja puhtauspalvelut, sp. 20.8.2021), suoritehintaa perustuu lv. 2020–2021 toteutuneeseen kuluun
- Laskennassa on huomioitu lukuvuoden koulupäivien määrä 190 (arkipyhien vuoksi lv. 2021–2022 koulupäiviä on 188)
- Valvovat opettajat koulun koosta riippuen 1–3 henkilöä, kerta 45 min (aamupalakustannus suoritehinnan ja opettajien työtuntien perusteella laskettuna, jos aamupala toteutettaisiin samalla tavalla kuin Lahden kokeilussa, on liitteessä 1.
- Laskennalliset suorat kokonaiskustannukset ovat yhteensä 995 114,15 € / lukuvuosi.

Koulukuljetuksen vaikutus aamupalan tarjoamismahdollisuuksiin

- jokaisella koululla on kuljetusoppilaita, eikä kuljetuksia voi aikaistaa aikaisin lähtö
- kuljettajien työaikalainsäädäntö määrittelee päivittäisen työajan

Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä on liitteessä 2.

Muita huomioita

- Emme voi velvoittaa kaikkia aamupalalle, sillä perusopetuslaki ei anna tähän mahdollisuutta (POL 31§: Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria.)
- Opetushallituksen ohjeistuksessa suositellaan mahdollisuutta

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 12	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 35	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 40	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 307	01.11.2021

maksuttomaan ravitsevaan välipalaan, mikäli oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia koululounaan jälkeen. Lisäksi oppilaalla tulisi olla mahdollisuus koulusta saatavaan maksuttomaan tai maksulliseen välipalaan tai kotoa tuotujen eväiden syömiseen viihtyisissä oloissa silloin, kun koulutuntien ajoittuminen tai harrastukset sitä edellyttävät. Opetushallituksen mukaan kotona syöty aamiainen varmistaa aamupäivän jaksamisen. Kouluruokailu kuuluu kaikille | Opetushallitus (oph.fi) 15.9.2021

- Mikäli oppilas osallistuu koulun maksulliseen iltapäivätoimintaan, hänelle tarjotaan välipala.
- Yhdenvertaisuus: oppilaiden koulupäivä alkaa lukujärjestysteknisistä syistä eri aikaan ts. aloitus aika ei ole kiinteä, jolloin kaikilla oppilailla ei ole mahdollisuutta osallistua aamupalalle
- Koulupäivän kestolla on enimmäismäärä, joten koulupäivää ei voida myöhästyttää aamupalan vuoksi
- Ehnroosin koululla ei toistaiseksi ole omaa ruokalaa, ruokailu järjestetään Keudan tiloissa

Aamupalatarjoilua voisivat edistää

- Tavoitteena oleva kerhorahoilla kokeilu mahdollista, mikäli valtionavustuksen myöntäjä käyttötarkoituksen muutoksen sallii
- Nuorisotyön mahdollisuus osallistua: onnistuu, olisi mahdollista yläkoulussa
- Ruokahuollon puolella myös tutkittu mahdollisuutta

Lahden kokemuksia aamupalatarjoilusta

- Kokeilun mahdollisti hyvinvointihankkeelle osoitettu raha
- Lähteen koulu: aluksi ilmainen, muuttui maksulliseksi, jolloin oppilaat lakkasivat osallistumasta
- Kärpäsen koulu: valvojina olivat terveydenhoitaja ja koulunuorisotyöntekijä, ajankohta oli ainoastaan torstaisin kello 8:00-9:15, jolloin koulun opettajilla yhteissuunnittelu-aika
 - aamiaiselle tultiin kuin kerhoryhmään, jossa sitouduttiin olemaan, syötiin, juteltiin ja pelattiin lautapelejä
 - oppilaita osallistui noin alussa 100 ja väheni 40–50 oppilaaseen (N=n. 600)
 - koettiin kiireettömäksi rupatteluhetkeksi.

Aamupala voi olla tärkeä osa lapsen päivittäistä ravinnonsaantia. Aamupalatarjoilun järjestäminen peruskoulujen toiminnan yhteydessä lisää kuitenkin merkittävästi kustannuksia. Järjestämiseen liittyy lisäksi merkittäviä haasteita, jotka aiheutuvat muun muassa koulukuljetukseen liittyvästä kokonaisuudesta. Aamupalan tarjoamiseen liittyy myös haasteita oppilaiden tasa-arvoisesta kohtelusta Perusopetuksen opetussuunnitelman arvopohjasta ja Perusopetuslain lähtökohdista tarkasteltuna.

Kunnanvaltuusto	§ 12	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 35	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 40	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 307	01.11.2021

(Valmistelija / lisätietoja: opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi ja pedagoginen TVT-asiantuntija Jaana Palviainen, sähköposti jaana.palviainen(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä aloitteen johdosta esitetyn selvityksen ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa vasemmistoliiton ja muiden allekirjoittaneiden aloitteen 8.2.2021 §12 tulleen käsitellyksi.

Käsittely: Käsittelyn aikana jäsen Liisa Tamminen esitti, että asiaa selvitellään edelleen siten, että tarjottava aamupala olisi edullisempi ja helpompi järjestää.

Koska esitystä ei kannatettu, puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Liite 1. Aamupalakustannus suoritehinnan ja opettajien työtuntien perusteella laskettuna Lahden kokemusten perusteella

Liite 2. Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä Mäntsälässä

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 307

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan 12.10.2021 päätöksen liittyen valtuustoaloitteeseen: Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely: Sivistysjohtaja Timo Ahvoa ja opetuspäällikkö Janne Mäkistä kuultiin asiantuntijoina pykälän yhteydessä.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Aamupalakustannus suoritehinnan ja opettajien työtuntien perusteella laskettuna Lahden kokemusten perusteella

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 12	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 35	22.02.2021
Sivistyslautakunta	§ 40	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 307	01.11.2021

Liite 2. Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä Mäntsälässä

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 308	01.11.2021

Valtuustoaloite: Mäntsälä-lisän palauttaminen

150/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 22.03.2021 § 27

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.3.2021:

"Kunnanvaltuusto päätti Mäntsälä 2026 -toimenpideohjelman yhteydessä lakkauttaa lasten kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen. Päätös asettaa pienten lasten kotihoidon eriarvoiseen asemaan muiden hoitomuotojen kanssa ja heikentää perheiden valinnanvapautta lasten hoitomuodon suhteen.

Useimmat perheet käyttävät eri elämänvaiheissa sekä kotihoitoa että kodin ulkopuolista päivähoitoa, eikä näitä tule asettaa vastakkain. Yhteiskunnan tulee myös osoittaa arvostavansa kotivanhempien tekemää työtä.

Lasten hoitaminen kotihoidon tuella on kunnalle edullisin hoitomuoto, eikä lapsiperheisiin rajusti kohdistuvaa kuntalisän leikkaamista voi perustella säästötoimena. Tutkimusten mukaan kotihoidon tuen taso vaikuttaa siihen, miten pitkään perhe hoitaa lastaan kotona ja kuntalisän leikkaus kasvattanee merkittävästi päivähoitopaikkojen kysyntää ja kustannuksia jo tänä vuonna. Leikkaus lisäänee myös toimeentulotuki- ja asumistukimenoja.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kotihoidon tuen kuntalisä palautetaan vuoden 2022 alusta alkaen. Ehdotamme, että Mäntsälä-lisää maksetaan kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena Kelan kautta alle 3-vuotiaille 150e/kk sekä kotihoidossa oleville alle kouluikäisille sisaruksille 70 e/kk.

Mäntsälässä 22.3.2021
Keskustan valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 19.04.2021 § 90

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 308	01.11.2021

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sivistyslautakunta 12.10.2021 § 39

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.3.2021:

"Kunnanvaltuusto päätti Mäntsälä 2026 -toimenpideohjelman yhteydessä lakkauttaa lasten kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen. Päätös asettaa pienten lasten kotihoidon eriarvoiseen asemaan muiden hoitomuotojen kanssa ja heikentää perheiden valinnanvapautta lasten hoitomuodon suhteen.

Useimmat perheet käyttävät eri elämänvaiheissa sekä kotihoitoa että kodin ulkopuolista päivähoitoa, eikä näitä tule asettaa vastakkain. Yhteiskunnan tulee myös osoittaa arvostavansa kotivanhempien tekemää työtä.

Lasten hoitaminen kotihoidon tuella on kunnalle edullisin hoitomuoto, eikä lapsiperheisiin rajusti kohdistuvaa kuntalisän leikkaamista voi perustella säästötoimena. Tutkimusten mukaan kotihoidon tuen taso vaikuttaa siihen, miten pitkään perhe hoitaa lastaan kotona ja kuntalisän leikkaus kasvattanee merkittävästi päivähoitopaikkojen kysyntää ja kustannuksia jo tänä vuonna. Leikkaus lisännee myös toimeentulotuki- ja asumistukimenoja.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kotihoidon tuen kuntalisä palautetaan vuoden 2022 alusta alkaen. Ehdotamme, että Mäntsälä-lisää maksetaan kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena Kelan kautta alle 3-vuotiaille 150e/kk sekä kotihoidossa oleville alle kouluikäisille sisaruksille 70 e/kk. Mäntsälässä 22.3.2021 Keskustan valtuustoryhmä"

19.4.2021 Kunnanhallitus on lähettänyt aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi

Mäntsälän kunnanvaltuusto on päättänyt lakkauttaa kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen talousarviokäsittelyn yhteydessä marraskuussa 2021 osana Mäntsälä 2026 talouden tasapainottamisen liittyvää toimenpideohjelmää.

Viranhaltijoiden toimesta on tehty kotihoidontuen kuntalisään liittyvä selvitys 19.9.2019, jota on täydennetty tilannekatsauksilla 08/2020, 11/2020 ja 10/2021. Kotihoidon tuen kuntalisäselvitys on tämän valtuustoaloite vastineen liitteenä.

Vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä kotihoidon tuen kuntalisään liittyen on tehty lapsivaikutusten arviointi ja kuntalaiskyselyt syksyllä 2020.

Vuonna 2021 seuranta-aikavälillä tammikuu-kesäkuu kotihoidon tuella olevien lasten määrä on pysynyt suurin piirtein samana, heinäkuussa

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 308	01.11.2021

kotihoidontuella olevien lasten määrä on jonkin verran lisääntynyt verrattuna alkuvuoteen. Kotihoidon tuen kuntalisän lakkauttamisella ei ole ollut vaikutusta kotona hoidettavien lasten määrään.

Kotihoidontuella olevien lasten määrä on edelleen laskusuuntainen verrattuna edellisiin vuosiin. Elokuussa 2016 kotihoidontuella olevia lapsia oli 476, elokuussa 2017 419 lasta, elokuussa 2018 388 lasta, elokuussa 2019 345 lasta, elokuussa 2020 343 lasta ja elokuussa 2021 285 lasta. Kotihoidontuen kuntalisä ei näytä korvaavan muita varhaiskasvatuksen muotoja, eikä vaikuttavan varhaiskasvatuksen kysyntään vähentämällä varhaiskasvatuksen käyttöä. Kuntalisän poistolla ei näytä olevan vaikutusta perheen yksilölliseen valintaan, hoitavatko lastaan kotona vai hakevatko lapsensa varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on lisääntynyt syyskuussa 2021 28 lapsella verrattuna syyskuuhun 2020. Lasten määrän lisääntyminen selittyy esioppilaiden määrän lisääntymisellä. Mäntsälässä varhaiskasvatukseen lasten osallistumisaste on korkea erityisesti vuonna 2016, 2017 ja 2018 syntyneiden lasten osalta. Osallistumisaste myötäilee valtakunnallista tavoitetta, jonka mukaisesti lapselle on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatus nähdään lähtökohtaisesti hyvänä lapsen kehityksen kannalta.

Valtakunnallisena tavoitteena on, että mahdollisimman moni lapsi osallistuisi varhaiskasvatukseen. Näin ollen kotihoidontuen kuntalisän palauttaminen siten, että myös yli kolmevuotiaat sisarukset hoidettaisiin kotona, on osittain ristiriitainen valtakunnallisen tavoitteen kanssa. Mahdollisen perhevapaa uudistuksen myötä 1.8.2022 alkaen perheillä on entistä joustavampia mahdollisuuksia yhdistää varhaiskasvatus ja kotihoito ilman kotihoidon tuen kuntalisää.

Kotihoidontuen kuntalisän kustannukset olivat vuonna 2019 noin 481 000 €, jolloin kotihoidontuen kuntalisää maksettiin alle 3-vuotiaan lapsen lisäksi sisaruksille.

Mikäli kotihoidontuen kuntalisä otetaan käyttöön vuoden 2022 alusta alkaen kuten valtuustoaloitteessa on ehdotettu, ovat sen arvioidut kustannukset noin 460 000 € vuodessa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys 2022 ei sisällä kotihoidontuen kuntalisää, koska talousarvion menokehys on niin tiukka, että se ei mahdollista menolisäyksiä, jotka eivät selkeästi kasvata varhaiskasvatuksen kapasiteettia.

(Valmistelija / lisätietoja: vs. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti tiina.j.korhonen(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa Keskustan valtuustoryhmän aloitteen 22.3.2021

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 308	01.11.2021

§27 tulleen käsitellyksi.

Kästellä:

Käsittelyn aikana jäsen Eerik Brusila teki esityksen, että päätökseen lisätään seuraava lause: Kotihoito on kuitenkin kuntalisänkin kanssa edullisin lastenhoidon järjestämisen muoto ja sen pitkäaikaisia vaikutuksia kuntataloudelle on vaikea arvioida. Mikäli kuntalisä otetaan uudestaan käyttöön, niin lautakunta toivoo, että sitä markkinoidaan kunnolla. Kuntalisä voi myös olla kunnalle vetovoimatekijä, lisätä perheiden valinnan mahdollisuuksia sekä olla pitkällä tähtäimellä kustannusneutraali tai jopa tuoda säästöjä.

Jäsen Roosa Kurki kannatti esitystä.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava esitys, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä ja ehdotti nimenhuutoäänestystä esittelijän esityksen ollessa "jaa" ja Brusilan esityksen "ei".

Esittelijän esitystä kannatti viisi jäsentä (Matti Virpiaro, Martti Nykänen, Heidi Hoffman, Salla Nousiainen ja Liisa Tamminen) ja Brusilan esitystä kannatti neljä jäsentä (Eerik Brusila, Roosa Kurki, Osku Karttunen ja Niina Pohjonen).

Päätös:

Puheenjohtaja totesi sivistyslautakunnan äänestyksen perusteella päättäneen hyväksyä esittelijän esityksen.

Liite 1. Kodinhoidontuen kuntalisäselvitys

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 308

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan 12.10.2021 hyväksymän selvityksen liittyen valtuustoaloitteeseen Mäntsälä-lisän palauttaminen ja lähettää aloitteen käsittelyn sekä selvityksen edelleen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely:

Sivistysjohtaja Timo Ahvoa ja vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhosta kuultiin asiantuntijoina pykälän yhteydessä.

Päätös:

Asia palautettiin uudelleen valmisteluun.

Liite 1. Kotihoidontuen kuntalisäselvitys

– Merkittiin, että Pihla Keto-Huovinen palasi kokoukseen tämän pykälän

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021
Kunnanhallitus	§ 308	01.11.2021

aikana klo 19:32

Kunnanvaltuusto	§ 13	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 36	22.02.2021
Tekninen lautakunta	§ 62	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 309	01.11.2021

Valtuustoaloite lumitykin hankkimiseksi Mäntsälän kunnalle

73/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 08.02.2021 § 13

Tytti Laine ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 8.2.2021:

**"VALTUUSTOALOITE LUMITYKIN HANKKIMISEKSI
MÄNTSÄLÄN KUNNALLE**

Tänä talvena olemme saaneet nauttia lumesta ja sen tuomista liikuntamahdollisuuksista, kuten hiihdosta ja mäenlaskusta pulkkamäessä. Näin ei kuitenkaan joka talvi ole ollut. Esimerkiksi edellistalvena lunta ei ollut, joten hiihto ja mäenlasku mahdollisuudet jäivät vähäisiksi tai jopa olemattomiksi.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kuntaan hankittaisiin lumitykki turvaamaan lumettomia ja vähälumisia talvia. Lumitykkiä hyödyntäen saisi lumetettua niin pulkkamäkeä kuin osaa hiihtoladuista. Tämä mahdollistaa talviliikunnan ilon kaiken ikäisille. Nyt olisikin hyvä tehdä selvitys siitä olisiko lumitykin hankkiminen mahdollista sisällyttää vuoden 2022 talousarvioon.

Allekirjoitukset
Tytti Laine"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 22.02.2021 § 36

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen teknisen lautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen lautakunta 15.06.2021 § 62

Mäntsälän kunnan teknisille palveluille on jätetty valtuustoaloite lumitykin hankkimisesta Mäntsälän kunnalle. Allekirjoittaneet esittävät, että kuntaan hankittaisiin lumitykki turvaamaan lumettomia ja vähälumisia talvia. Lumitykkiä hyödyntäen saisi lumetettua niin pulkkamäkeä kuin osaa hiihtoladuista. Tämä mahdollistaa talviliikunnan

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 13	08.02.2021
Kunnanhallitus	§ 36	22.02.2021
Tekninen lautakunta	§ 62	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 309	01.11.2021

ilon kaiken ikäisille. Nyt olisikin hyvä tehdä selvitys siitä olisiko lumitykin hankkiminen mahdollista sisällyttää vuoden 2022 talousarvioon.

Tekniset palvelut selvittää kesän 2021 aikana lumitykkitarpeen ja markkinoilla olevat tykki mallit. Mahdollisen hankinnan osana täytyy myös selvittää toiminnan resurssit. Tulosalueen haasteena on jatkuvasti laajeneva hoitoalue ja suhteessa pienenevät resurssit sekä säästöpainet.

(Valmistelija / lisätietoja:
kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin, jyrki.maklin@mantsala.fi)

Teknisen johtajan päätösesitys

Tekninen lautakunta pitää aloitetta lähtökohtaisesti hyvänä ja esittää selvitystä lumitykin sisällyttämiseen vuoden 2022 talousarvioon.

Käsittely Kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin esitteli asiaa.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 309

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi teknisen lautakunnan päätöksen 15.6.2021 liittyen valtuustoaloitteeseen lumitykin hankkiminen Mäntsälän kunnalle ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 43	03.05.2021
Kunnanhallitus	§ 130	17.05.2021
Tekninen lautakunta	§ 59	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 310	01.11.2021

Valtuustoaloite kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi voimassa olevan kuntastrategian mukaan

239/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 03.05.2021 § 43

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 3.5.2021:

"Valtuustoaloite kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi voimassa olevan kuntastrategian mukaan

Mäntsälän visio on olla vuonna 2025 luonnonläheinen suurkunta. Strategian toteuttamiseksi asetettujen tavoitteiden mukaan Mäntsälässä tulee olla turvallinen ja kattava kevyen liikenteen verkosto sekä laadukkaat ja kattavat liikunta- ja vapaa- ajanpalvelut.

Kävelyllä ja pyöräilyllä on runsaasti myönteisiä vaikutuksia niin henkiseen kuin fyysiseen hyvinvointiin. Myös luonnossa liikkumisella on todettu olevan useita positiivisia terveysvaikutuksia. Kevyen liikenteen verkostoon ja ulkoilureitteihin panostaminen olisi kestävää ja se lisäisi Mäntsälän houkuttelevuutta ja elinvoimaisuutta monella tavalla.

Tällä hetkellä Mäntsälässä keskustan ja kylien väliset kevyen liikenteen väylät ovat lähes olemattomat. Kevyen liikenteen verkostoon panostaminen parantaisi Mäntsälän houkuttelevuutta niin asumisen kuin vierailun näkökulmasta. Myös koulumatkojen turvallisuus paranisi, jolloin kunnan kustantamien koulukytytien tarve vähenisi.

Ulkoilureittien osalta kehittämistyön voisi aloittaa esimerkiksi selvittämällä yhteistyö- ja kehittämismahdollisuuksia Saaren kylällä sijaitsevasta Keudan hallinnoimasta Haukankierroksesta, jolla on lähivirkistykseen lisäksi myös matkailuarvoa koko kunnalle. Reitti on suosittu, mutta mm. opasteet ovat paikoin puutteelliset. Reitti on myös paikoittain melko haastava. Mäntsälässä olisi luonnonläheisenä kuntana mahdollisuuksia useammalle eritasoiselle ja -pituiselle ulkoilureitille, joista olisi iloa niin Mäntsälässä asuville kuin täällä vieraileville.

Me allekirjoittaneet esitämme, että:

Mäntsälä käynnistää vuoden 2021 aikana toimenpiteet kattavan kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistöjen suunnitelman laatimiseksi vuoden 2022 aikana. Kehittämistyön keskiössä tulee olla suunnitelma kevyen liikenteen verkosta keskustan ja kylien välille sekä suunnitelma ulkoilureittien toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Mäntsälässä 3.5.2021
Keskustan valtuustoryhmä"

Kunnanvaltuusto	§ 43	03.05.2021
Kunnanhallitus	§ 130	17.05.2021
Tekninen lautakunta	§ 59	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 310	01.11.2021

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 17.05.2021 § 130

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen lautakunta 15.06.2021 § 59

Tekniset palvelut on käsitellyt kunnanhallituksen lähettämää keskustan valtuustoryhmän tekemää aloitetta kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi.

Mäntsälän kunnassa on laadittu vuonna 2015 kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma, joka on hyväksytty kunnan valtuustossa. Kehittämissuunnitelmassa kaikki Mäntsälän kevyen liikenteen väylä tarpeet ja kehittämissuunnitelmat kategorisoitiin niiden kiireellisyysluokkien mukaisesti. 1. eli kiireisin kori on lähes valmis ja sen viimeiset kohteet on esitetty taloussuunnitelmassa tuleville vuosille. Näin ollen kehittämissuunnitelma kaipaa päivitystä ja sitä ehdotetaan mukaan teknisten palveluiden vuoden 2022 suunnitteluohjelmaan. Lisäksi yleiskaavatyön myötä kävelyn- ja pyöräilyn kehittämistarpeita on ilmennyt lisää ja myös nämä uudet tarpeet tulee huomioida kehittämistyön päivitystä laadittaessa.

(Valmistelija / lisätietoja:

tekninen johtaja Mika Pynttari, mika.pynttari@mantsala.fi,
toimistoinsinööri Matti Sulonen, matti.sulonen@mantsala.fi)

Teknisen johtajan päätösesitys

Tekninen lautakunta toteaa vastineenaan keskustan valtuustoryhmän laatimaan aloitteeseen kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi voimassa olevan kuntastrategian mukaan, että Mäntsälässä on laadittu kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma vuonna 2015 ja sen päivitystä ehdotetaan vuoden 2022 suunnitteluohjelmaan.

Käsittely Toimistoinsinööri Matti Sulonen esitteli asiaa asiantuntijana.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 310

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 43	03.05.2021
Kunnanhallitus	§ 130	17.05.2021
Tekninen lautakunta	§ 59	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 310	01.11.2021

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi teknisen lautakunnan päätöksen 15.6.2021 liittyen valtuustoaloitteeseen kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureittien kehittämiseksi voimassa olevan kuntastrategian mukaan. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanvaltuusto	§ 59	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 161	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 11	18.08.2021
Kunnanhallitus	§ 311	01.11.2021

Valtuustoaloite Hirvitalon keittiön jatkuvuudesta

Kunnanvaltuusto 24.05.2021 § 59

Valtuutettu Christina Kalenius ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 24.5.2021:

"Valtuustoaloite Hirvitalon keittiön jatkuvuudesta

Me allekirjoittaneet toivomme, että kunta ottaa Hirvitalon ruokalan/ keittiön omaan toimintaan.

Siellä asuvat asukkaat saisivat aamiaisen, lounaan, päiväkahvin sekä päivällisen ja mahdollisesti myös iltapalan kohtuu hintaan.

Se edistää asukkaiden viihtyvyyttä, sosiaalisuutta, sekä toimintakyvyn ylläpitämistä ruokailuun mentäessä sekä siellä oltaessa.

Jos ruokailu järjestetään muulla tavoin, tarvitaan kotihoidon henkilökuntaa lisää, jotta se voidaan järjestää asukaslähtöisesti.

Mäntsälässä 24.05.2021

Christina Kalenius"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 07.06.2021 § 161

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 18.08.2021 § 11

Lautakunta toteaa, että elokuun alusta 2021 Hirvitalon ravintolan toimintaa jatkaa yksityinen palveluntuottaja Puirava Oy. Sopimusta hallinnoi Mäntsälän Kodit Oy.

Palvelualuejohtajan päätösesitys

Tekninen ja elinvoimalautakunta pitää aloitetta tärkeänä ja toteaa, että yksityinen palveluntuottaja tuottaa palvelut jatkossa.

Käsittely

Puheenjohtaja Christina Kalenius esitti jääviytensä (osallisuusjääviys) asiassa ja poistui kokouksesta käsittelyn ajaksi klo 18.13. Kokous jatkui varapuheenjohtaja Merja Vikman-Kanervan johdolla pykälän käsittelyn

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kunnanvaltuusto	§ 59	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 161	07.06.2021
Tekninen ja elinvoimalautakunta	§ 11	18.08.2021
Kunnanhallitus	§ 311	01.11.2021

päätymiseen klo 18.16.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 311

Vt. kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan päätöksen 18.8.2021 liittyen valtuustoaloitteeseen Hirvitalon keittiön jatkuvuudesta. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus

§ 312

01.11.2021

Lautakuntien pöytäkirjat

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 312

Kunnanhallitukselle on lähetetty tiedoksi seuraavat pöytäkirjat:

Sivistyslautakunta

– [Pöytäkirja 12.10.2021](#)

Tekninen ja elinvoimalautakunta

– [Pöytäkirja 12.10.2021](#)

Päätösesitys:

Kunnanhallitus päättää, ettei se käytä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta em. päätöksiin.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus

§ 313

01.11.2021

Ilmoitusasiat

354/00.02.01/2021

Kunnanhallitus 01.11.2021 § 313

Kunnanhallitukselle on lähetetty tiedoksi seuraavat asiat:

Ikäihmisten neuvosto

- [Pöytäkirja 27.9.2021](#)
- [Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän yhtymävaltuuston esityslista 21.10.2021](#)
- [Uudenmaan maakuntahallituksen esityslista 25.10.2021](#)
- Kuuma-johtokunnan lisäjäsenet ja heidän varajäsenensä 2021-2023: Kunnanhallituksen pykälän täydentäminen.

Päätösesitys:

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Kunnanhallitus päätti, että Pihla Keto-Huovisen varajäseneksi Kuuma-johtokuntaan esitetään Suvi Pirkolaa, KOK. Edellinen varajäsen Satu Lampi on valittu Kuuma-johtokunnan varsinaiseksi jäseneksi.

Mäntsälän kunnanhallitus

Pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa 4.11.2021

MUUTOKSENHAKU**Muutoksenhakukiellot****Kieltojen perusteet**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

Pykälät: 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313

Hallintolainkäyttölaki 5 §:n/ muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Oikaisuvaatimus

Kirjallisen oikaisuvaatimuksen seuraaviin päätöksiin saa tehdä asianosainen ja kunnan jäsen (kuntalaki 137 §). Näihin päätöksiin ei voi hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen (kuntalaki 134 §).

Pykälät:

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Mäntsälän kunnanhallitus, Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
puh. (019) 2645 000 (vaihe), faksi (019) 2645 212
sähköposti: kirjaamo@mantsala.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus hallinto-oikeuteen

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Pykälät:

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (=asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Hallintovalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusaika on 30 päivää ja se alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusviranomaisen:

Helsingin hallinto-oikeus, Radanrakentajantie 5 00520 HELSINKI
puh. 029 56 42000 (vaihe), faksi: 029 56 42079
sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Seuraaviin hankintaa koskeviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Pykälät:

Valitusviranomaisen:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 029 56 43300, faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Ohjeita muutoksenhausta

Päätöksen tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun päätöksen sisältävä pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikaisuvaatimuksen / valituksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus / valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä ja valituskirjelmässä, joka on osoitettu ao.viranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaditaan.
- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. (asiamiehen osalta vastaavat tiedot)

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä ei asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä päivästä, josta valitus aika on luettava.
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinnmaksulain (11.12.2015/1455) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudessa kulloinkin voimassa oleva oikeudenkäyntimaksu.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Mäntsälän kunnan palvelupisteestä.

Postiosoite / Käyntiosoite:	Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Sähköpostiosoite:	palvelupiste@mantsala.fi
Puhelinnumero	(019) 2645 000 (vaihde)
Palvelupisteen aukioloaika	maanantai klo 9:00 - 17:00 tiistai - torstai klo 9:00 - 15:00 perjantai klo 8:30 - 14:00